

ZDRAVJE V OBČINI CELJE

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi statistične podatke o zdravju v 212 slovenskih občinah. Na ta način lahko vsaka občina prepozna izzive in svojo vlogo tudi na področju varovanja, ohranjanja in krepitev zdravja. Podatki niso namenjeni primerjavam z drugimi občinami, saj na njihovo vrednost med drugim vpliva število prebivalcev in velikost preučevanega problema v posameznih občinah. Sestavni del projekta Zdravje v občini je spletna aplikacija, ki omogoča takojšen in interaktiven vpogled v zgoraj opisane podatke. Aplikacija je na voljo na spletnem naslovu <http://obcine.nijz.si>.

Zadnja publikacija je bila izdana leta 2020 in vključuje podatke preteklih let. Občina Celje je po zadnjih podatkih NIJZ za leto 2018 nadpovprečno razvita slovenska občina z indeksom razvitosti 1,16, kar jo znotraj Savinjske regije uvršča na tretje mesto med 31 občinami. Občina odstopa od slovenskega povprečja z nižjim prirastom prebivalstva (2018: Celje 1,9 ‰, Slovenija 6,8 ‰) in nižjim deležem odraslih, starih 25-64 let, ki imajo končano največ osnovno šolo (2018: Celje 13,2 %, Slovenija 14,4 %). Stopnja izobrazbe je pomembno povezana z zdravjem – višja kot je, več zdravja za posameznika ali populacijo lahko pričakujemo.

V 17 od 35 spremljanih kazalnikov, s katerimi so ocenjevali zdravje prebivalcev slovenskih občin, se statistično značilno razlikuje (boljše, slabše, neopredeljeno) od povprečja preostale Slovenije.

Ugodnejše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije ima občina še v osmih kazalnikih. Zaznani so nižja prekomerna prehranjenost otrok, starih 6-14 let (2018: Celje 21,5 %, Slovenija 24,5 %), nižji delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji (povprečje 2014-2018: Celje 6,6 %, Slovenija 9,1 %), višja presejanost žensk, starih 20-64 let, v Programu Zora (povprečje 1.7.2015-30.6.2018: Celje 73,2 %, Slovenija 71,7 %), nižja stopnja bolnišničnih obravnav zaradi bolezni, neposredno pripisljive alkoholu pri starejših od 15 let (povprečje 2014-2018: Celje 1,4/1000 prebivalcev, Slovenija 1,9/1000 prebivalcev), nižja stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zloma kolka pri starejših od 65 let (povprečje 2014-2018: Celje 4,5/1000 prebivalcev, Slovenija 6,5/1000 prebivalcev), nižja stopnja hospitalizacij zaradi klopnega meningoencefalitisa (povprečje 2009-2018: Celje 4,9/100.000 prebivalcev, Slovenija 9,2/100.000 prebivalcev) in nižja povprečni bolniški odsotnosti, ki je v občini v letu 2018 znašala 15,1 koledarskih dni nezmožnosti za delo na delovno aktivnega prebivalca, medtem ko znaša slovensko povprečje 16,4 dni. Delež oseb, starejših od 65 let, ki so vključeni v storitev pomoč na domu znaša za leto 2018 3,0 %, medtem ko je slovensko povprečje 1,7%. Koliko oseb se bo vključilo v storitev pomoč na domu, je odvisno od dejanske potrebe starejših po tej pomoči in tudi od višine cene te storitve, ki jo sofinancira občina; če je sofinanciranje večje, je pričakovati, da se bo za pomoč odločilo več posameznikov

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije pa je zaznati v nižji odzivnosti v Program Svit (2018: Celje 59,9 %, Slovenija 64,6 %). Po zadnjih podatkih NIJZ, Centra za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja za leto 2020 je odzivnost v Program Svit v občini Celje: 60,94 % (moški 54,77 % in ženske 66,62 %).

V primerjavi s preteklimi obdobji v občini Celje zaznavajo upadanje poškodovanih v transportnih nezgodah in boleznih, neposredno pripisljivih alkoholu, ter naraščanje odzivnosti v Program Svit. Poleg tega je zaznati porast prekomerne prehranjenosti otrok in prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji. Stopnja novih primerov raka (novo odkriti raki razen nemelanomskega) upada. Vrednotenje zadnjega kazalnika ni enoznačno. Kazalnik telesni fitnes otrok, starih 6 do 14 let, ki meri njihovo gibalno učinkovitost (telesni fitnes se izračuna kot povprečna vrednost štirih gibalnih nalog - dviganje trupa, tek na 600 m, predklon na klopici, vesa v zgibi), se je v letu 2018 glede na leto 2014 izboljšal.

Vrednosti kazalnikov so informativne narave in lahko služijo občini ter drugim deležnikom pri spremljanju stanja zdravja v občini skozi leta in iskanju razlogov zanj ter odločanju o ukrepih za krepitev in ohranjanje zdravja. V vseh dosedanjih prikazanih publikacijah Zdravje v občini (2016, 2017, 2018, 2019 in 2020) občina Celje statistično značilno odstopa od slovenskega povprečja z **nižjim deležem oseb s končano le osnovno šolo ali manj, nižjim deležem prekomerne prehranjenosti otrok, nižjim deležem prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji, nižjo odzivnostjo v Program Svit, višjo stopnjo srčne kapi, nižjo stopnjo zlomov kolka pri starejših od 65 let in višjim deležem pomoči na domu**. Gre za kazalnike, na katere je mogoče vplivati s skupnim delovanjem deležnikov lokalnega okolja.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Območna enota Celje

Skupina za nenalezljive bolezni

Kontakt: Lucija Beškovičnik, lucija.beskovnik@nijz.si, 03 4251 194